

ONDER BELICHT

UROGYNÆCOLOGIE EN SEKSUELE GEZONDHEID
IN DE SPOTLIGHTS

Signaleren en Bepreken van Seksueel misbruik *Beter te vaak gevraagd dan niet besproken...*

Dr. S.H. Lo Fo Wong, huisarts en senior onderzoeker (Rotterdam/Nijmegen)

Drs. K.A.W.L. van Rosmalen-Nooijens, huisarts en promovendus, (Horst/Nijmegen)

nederlands huisartsen
genootschap

13 NOVEMBER 2015
WORLD FORUM DEN HAAG

Doel

- Na deze workshop kent u / weet u
 - De signalen van seksueel misbruik
 - De gevolgen van seksueel misbruik
 - Hoe u hiernaar kunt vragen
 - Waar u terecht kunt na de onthulling

Graag uw telefoon uit!

Werkwijze

- Quiz: Seksueel misbruik
- Signaleren in de praktijk
- Bespreekbaar maken
- Op tafel...en dan?
- Afsluiting en vragen?
- Nuttige websites en telefoonnummers

Wat is seksueel misbruik?

- <https://www.youtube.com/watch?v=CSCULVf85AQ>
- 2-filmpje 1 SIRE
TOEVOEGEN

ONDER BELICHT

UROGYNÆCOLOGIE EN SEKSUELE GEZONDHEID
IN DE SPOTLIGHTS

Quiz

5 stellingen,

Houd uw rode en groene kaartjes paraat!

nederlands huisartsen
genootschap

13 NOVEMBER 2015
WORLD FORUM DEN HAAG

Seksueel misbruik is seksueel contact tussen een volwassene en een kind en vindt altijd plaats in gezinsverband.

JUIST

ONJUIST

- Seksueel misbruik/geweld:
 - **Alle seksuele handelingen die iemand tegen zijn/haar zin uitvoert, ondergaat of getuige van is.**
 - Vaak gepaard met bedreigingen en/of mishandeling
 - Binnen én Buiten de huiselijke sfeer, dus ook tussen partners

Bron: Movisie, factsheet seksueel geweld, Wikipedia, Wetboek.

1 op de 8 mannen en 1 op de 2,5 vrouwen ooit in leven slachtoffer van seksueel geweld.

JUIST

ONJUIST

- 20.000 mannen en 115.000 vrouwen per jaar
- *11% melding en 3% aangifte*
- *Per huisarts per jaar: 14 vrouwen en 2.5 mannen met recent seksueel misbruik.*

15% van alle slachtoffers van seksueel misbruik in de huiselijke kring is jonger dan 18 jaar

JUIST

ONJUIST

- In de huiselijke kring: **45% jonger dan 18 jaar**
- Meisjes/vrouwen vaker dan jongens/mannen
- 1:6 vrouwen en 1:25 mannen 12-25 jaar

Römkens & Van Poppel (2006), Nerøien & Schei (2008), Alink (2012)

De KNMG Meldcode: verplicht melden seksueel misbruik bij kinderen

JUIST

1. Advies vragen bij Veilig Thuis is verplicht.

ONJUIST

2. Risico op herhaling inschatten, gevaar af te wenden?

- Nee? **Melden verplicht (kind)**
- Ja? **Monitoren verplicht (kind en volwassene)**

Seksueel misbruik in de jeugd kan leiden tot: Roken, Alcoholmisbruik, perinatale sterfte, COPD, Ischemische hartziekte en leverziekte

JUIST

- ACE studie (1995-1997, 17.000 volwassenen, San Diego)
- Gevolgen: psychische/psychiatrische problemen waaronder de volgende:

ONJUIST

- Gedragsproblemen: conflict, vermijden, terugtrekken, onzekerheid
- Depressie, Angst, PTSS, slaapproblemen
- Seksueel risico gedrag incl o.a. soa en tienerzwangerschap
- Transmissie van geweld, criminaliteit

<http://www.cdc.gov/violenceprevention/cestudy/index.html>

ONDER BELICHT

UROGYNÆCOLOGIE EN SEKSUELE GEZONDHEID
IN DE SPOTLIGHTS

Achtergrond

Signaleren & herkennen van seksueel
misbruik in de huisartsenpraktijk

nederlands huisartsen
genootschap

13 NOVEMBER 2015
WORLD FORUM DEN HAAG

Intermezzo: Seksueel misbruik tekent je leven

- <https://www.youtube.com/watch?v=d0JrgGulwyE>
- Tot 3.22 afspelen
- 3-filmpje 2
SEKSUEEL
MISBBRUIK
TEKENT JE LEVEN
INVOEGEN

Volwasssenen: Signalen herkennen

- Geestelijke gezondheid
 - Angst/paniekaanvallen, depressie, slaapproblemen
 - Middelenmisbruik
 - Somatoforme stoornis, borderline persoonlijkheidsstoornis
- Gynaecologische klachten, vaker ongewenst zwanger > abortus
- SOLK / niet reageren op therapie

- Hoge consultfrequentie
- Afwerend bij globale vragen naar spanningen
- Relatieproblemen, (seksueel) geweld in VG

ONDER BELICHT

UROGYNÆCOLOGIE EN SEKSUELE GEZONDHEID
IN DE SPOTLIGHTS

Vraag

Is een kennismakingsconsult geschikt om te vragen naar seksueel en ander geweld?

nederlands huisartsen
genootschap

13 NOVEMBER 2015
WORLD FORUM DEN HAAG

Bespreekbaar maken

- Patiënten geen bezwaar tegen vragen over geweld
 - Kennismakingsconsult
 - Routinematig bij bepaalde klachten
- Gevoelig onderwerp, vragen introduceren
- Veiligheid
- Directe vs indirecte methode (volgende slide)
- Sta stil bij je eigen emoties

Directe methode

- Bij acute klachten, HAP
- Introduceer de vraag

“Veel vrouwen met ... klachten hebben te maken met (seksueel) geweld...is dat bij u mogelijk ook het geval?”

“Nu we weten dat geweld zo veel voorkomt en gevolgen heeft voor de gezondheid vragen we er veel vaker naar. Is er op seksueel gebied bij u iets gebeurd?”

Indirecte methode

Bij chronische klachten

- Trechter techniek: start met introductie vraag: *‘Dit soort klachten kan te maken hebben met uw situatie thuis. Mag ik u iets vragen over uw relatie?’*

- Hebt u vaak, soms of nooit spanning in uw relatie?
- Bespreekt u verschil van mening vaak moeizaam, soms moeizaam of juist nooit?
- Voelt u zich na een ruzie vernederd-klein? vaak, soms of nooit?
- Voelt u zich veilig in uw relatie? nooit, soms, altijd?
- Eindigen ruzies in slaan/schoppen (etc.)? vaak, soms, nooit?

- Bij ontkenning: pauzeer, geen negatief oordeel,
- Bij onthulling: compassie, niet medelijdend

Respons op onthulling

- In ieder geval NIET zo
- https://www.youtube.com/watch?v=uWZLlfD_xv4#t=10m17s
- 10m17 tot 11m12
- 4-FILMPJE 3-DRIE VROUWEN GETUIGEN-INVVOEGEN

Respons op onthulling

- Luister en moedig aan tot praten, maar oordeel niet
- Schat bereidheid tot veranderen situatie in
 - Gevoelens van schaamte, gene, ontkenning
- Taxeer de veiligheid
 - *Ga er niet vanuit dat je patiënt een concrete hulpvraag heeft*
- Plan vervolggesprek
- Vraag advies Veilig Thuis

ONDER BELICHT

UROGYNÆCOLOGIE EN SEKSUELE GEZONDHEID
IN DE SPOTLIGHTS

Vraag aan het publiek

Wanneer vraagt u bij kinderen naar de
mogelijkheid van seksueel misbruik?

nederlands huisartsen
genootschap

13 NOVEMBER 2015
WORLD FORUM DEN HAAG

Signalen herkennen - Kinderen

- Slaapproblemen
 - Eet problemen, buikpijn
 - Terugval in gedrag (bedplassen of duimzuigen)
 - Plotselinge stemmingswisseling
 - Angst voor mensen of plekken
 - Seksueel gedrag: niet conform leeftijd
-
- Maar ook: SOA, zwangerschap, obstipatie, uwi, zindelijkheidsproblemen, afscheiding.

Bespreekbaar maken - Kinderen

- Vaak samen met een ouder
- Actieve benadering: op vraag
- Indirecte methode:
 - Benoem bij de ouders relatie klacht en seksueel misbruik
 - Vraag of er twijfels of vermoedens zijn in die richting
- Vermijd praten over het kind ipv met het kind
- Probeer zo mogelijk kind en ouder apart te spreken.

ONDER BELICHT

UROGYNÆCOLOGIE EN SEKSUELE GEZONDHEID
IN DE SPOTLIGHTS

Vraag aan het publiek

Spreekt u kinderen wel eens apart en hoe pakt u dit aan?

nederlands huisartsen
genootschap

13 NOVEMBER 2015
WORLD FORUM DEN HAAG

Respons op onthulling - kinderen

- Forceer niet
- Bedenk: niet snel belastende dingen
- Sluit aan, corrigeer (nu) niet
- Benadruk veiligheid.
- Stel open vragen, oordeelsvrij, emotievrij
- Antwoord zo nodig vragen van het kind / seksuele voorlichting
- Steun en moedig aan
 - *'nooit jouw schuld'*

Samenvattend

- Seksueel misbruik (actueel of in verleden) is complex
- Wees bewust van eigen emoties
- Bewaar rust
 - Neem de tijd voor het consult (dubbel)
 - Waarborg veiligheid
 - Maak een vervolgspraak, bespreek dan beleid
- Vraag advies: Veilig thuis
- (Liever) geen LO

Vragen?

nederlands huisartsen
genootschap

13 NOVEMBER 2015
WORLD FORUM DEN HAAG

ONDER BELICHT

UROGYNÆCOLOGIE EN SEKSUELE GEZONDHEID
IN DE SPOTLIGHTS

Dank u wel voor uw aandacht!

Websites en adressen voor info en training

- www.radboudumc.nl/vrouwenstudies
- <http://www.vooreenveiligthuis.nl/>, 0800-2000
- www.centrumseksueelgeweld.nl, 088 755 55 88
- www.slachtofferwijzer.nl (of app): info en hulp voor patiënten.
- <http://leck.nu/>: Landelijk expertisecentrum kindermishandeling
- www.seksueelgeweld.info: o.a. sociale kaart organisaties
- Politie (zedenzaken). 0900 88 44, www.politie.nl.
- Landelijke Coördinatie Infectieziektebestrijding, www.rivm.nl/cib.
- Movisie. Voorziet info, publicaties www.movisie.nl.
- KNMG Meldcode kindermishandeling en volwassenengeweld

Afsluiting

- https://www.youtube.com/watch?v=3_4Q_6EKuII
- 5-FILMPJE 4 INVOEGEN